

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL X SKUNDO NR. 5D-2025/2.1-245

PRIEŠ VALSTYBINĘ DARBO INSPEKCIJĄ PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

2025 m.
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2025 m. vasario 24 d. gavo X skundą dėl Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prašomos informacijos (VDI Vilniaus darbo ginčų komisijos (toliau – DGK) sprendime bei atsakyme į papildomą Pareiškėjos prašymą nenurodžius tikslios apskundimo tvarkos – konkretaus teismo pavadinimo, jo adreso) nepateikimu (toliau – Skundas).

2. Pareiškėja Skunde nurodė, kad 2025 m. vasario 14 d. kreipėsi į VDI, prašydama nurodyti 2025 m. sausio 15 d. DGK sprendimo apskundimo tvarką: tikslų teismo pavadinimą, adresą, kur ji galėtų pareikšti ieškinį, ir „skaityti 1 mėn. terminą nuo datos, kada Jūs atsiųsite mano prašomą informaciją“. Pareiškėja taip pat nurodo, kad VDI Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyrius 2025 m. vasario 20 d. atsakyme prašomos informacijos nepateikė, tuo pažeidė jos teises.

3. Pareiškėja prašo išnagrinėti jos Skundą.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Iš Skundo tyrimui pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. DGK 2025 m. sausio 15 d. priėmė sprendimą darbo byloje – atsisakyti nagrinėti Pareiškėjos prašymą dėl atleidimo iš darbo pripažinimo neteisėtu ir pažeidžiančiu žmogaus teises. Sprendime buvo nurodyta: „Darbo ginčo šaliai nesutinkant su darbo ginčų komisijos sprendimu, darbo ginčo šalis per vieną mėnesį nuo darbo ginčų komisijos sprendimo priėmimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatomis (Lietuvos Respublikos darbo kodekso 231 str. 1 d.). Darbo ginčų komisijos sprendimas nėra apeliacijos ar sprendimo peržiūros dalykas (DK 231 str. 4 d.). Darbo ginčų komisijos sprendimas vykdomas Lietuvos Respublikos darbo kodekso 230 str. 1 d. nustatyta tvarka.“

4.2. VDI Darbo ginčų komisijos darbo organizavimo skyrius 2025 m. vasario 20 d. rašte Pareiškėjai paaiškino:

„Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo (toliau – DGKDO) skyriuje 2025 m. vasario 14 d. gautas Pareiškėjos 2025 m. vasario 14 d. prašymas pateikti informaciją dėl darbo ginčų komisijos (toliau – DGK) sprendimo darbo byloje Nr. APS-131-28747/2024 apskundimo. Prašyme nurodoma, kad DGK sprendime stokojama Asmenų prašymų ir skundų

nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių V skyriaus 47 punkto, pagal kurį turi būti nurodytas įstaigos pavadinimas ir adresas, kur Pareiškėja galėtų apskusti DGK sprendimą.

Atsakydami į prašymą, paaiškiname, kad DGK, nagrinėdama darbo ginčus, vadovaujasi ne Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, o Lietuvos Respublikos darbo kodeksu (toliau – DK), Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – CPK), Darbo ginčų komisijos nuostatais, Darbo ginčų komisijos darbo reglamentu ir kitais DGK veiklą bei darbo ginčų nagrinėjimą reglamentuojančiais teisės aktais.

Vadovaujantis DK 231 str. 1 d., darbo ginčo šaliai nesutinkant su DGK sprendimu, darbo ginčo šalis per vieną mėnesį nuo DGK sprendimo priėmimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, vadovaudamasi CPK nuostatomis, o praleistas ieškinio pareiškimo terminas gali būti atnaujintas teismo, jeigu nurodytas termino praleidimo priežastis teismas pripažįsta svarbiomis (DK 231 str. 2 d.). Pareiškus ieškinį teisme, teismas nagrinėja darbo ginčą dėl teisės iš esmės, taikydamas CPK nustatytus darbo bylų nagrinėjimo ypatumus. Ginčo šalis, pareiškusi ieškinį teisme, vadinama ieškovu, o kita šalis – atsakovu (DK 231 str. 3 d.). Jeigu teismas tai laiko tikslinga, nagrinėjant darbo ginčą dėl teisės teisme gali būti remiamasi DGK surinktais ar jai pateiktais įrodymais. Tuo pagrindu DGK pateikia teismui darbo ginčo dėl teisės bylą per penkias darbo dienas nuo teismo nurodymo gavimo (DK 231 str. 5 d.). DGK sprendimas nėra apeliacijos ar sprendimo peržiūros dalykas (DK 231 str. 4 d.), todėl byla teisme nagrinėjama iš esmės, t. y. iš naujo, ir teismas nėra saistomas sprendimo, kuris buvo priimtas DGK posėdyje.

Apibendrinant išdėstyta, informuojame, kad ginčo šalis, nesutinkanti su DGK priimtu sprendimu, turi teisę dėl ginčo išsprendimo kreiptis tiesiogiai į teismą (ne per DGK, VDI ar kitas institucijas).

Pažymėtina, kad DGK 2025 m. sausio 15 d. sprendime (darbo byloje Nr. APS- 131-28747/2024) buvo pateikta informacija dėl DGK sprendimo apskundimo: „Darbo ginčo šaliai nesutinkant su darbo ginčų komisijos sprendimu, darbo ginčo šalis per vieną mėnesį nuo darbo ginčų komisijos sprendimo priėmimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatomis (Lietuvos Respublikos darbo kodekso 231 str. 1 d.).“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos įstatymai

5.1. *Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio „Seimo kontrolierių tiriama skundai“ 1 dalis* – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

5.2. *Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI):*

2 *straipsnio „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ 5 dalis* – „Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei.“

3 *straipsnis „Viešojo administravimo principai“* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...].“

10 *straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“:*

1 *dalį* – „Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus.“

3 *dalį* – „Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus.“

5 *dalį* – „Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: [...]; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant

konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; [...].“

11 straipsnio „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“ 1 dalis – „Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

14 straipsnis „Administracinio sprendimo apskundimas“ – „Asmuo turi teisę apskusti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą ar kitokį viešojo administravimo subjekto atsakymą į asmens prašymą ar skundą arba veiksma (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo administracinio sprendimo ar atsakymo įteikimo (paskelbimo) asmeniui šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka dienos ar veiksmo (neveikimo) arba vilkinimo paaiškėjimo asmeniui dienos tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui.“

5.3. Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo (toliau – VDIĮ):

6 straipsnis „Valstybinės darbo inspekcijos funkcijos“ – „Valstybinė darbo inspekcija atlieka Valstybinės darbo inspekcijos nuostatuose ir kituose teisės aktuose jai nustatytas funkcijas.“

8 straipsnio „Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius“:

1 dalis – „Valstybinei darbo inspekcijai vadovauja vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius, kurį Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka priima į pareigas ir atleidžia iš jų socialinės apsaugos ir darbo ministras. Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas socialinės apsaugos ir darbo ministrui.“

2 dalis – „Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius: [...] 11) skiria darbo ginčų komisijos pirmininkus ir, gavęs profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų teikimus, tvirtina darbo ginčų komisijos narių vardinį sąrašą, priskirdamas šiuos narius konkrečioms darbo ginčų komisijoms; [...]“

5.4. Teismų įstatymo (toliau – TĮ) 12 straipsnio „Lietuvos Respublikos teismų sistema ir steigimas“:

2 dalis – „Lietuvos Respublikos vientisą teismų sistemą sudaro bendrosios kompetencijos ir specializuoti teismai.“

3 dalis – „Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, apygardų ir apylinkių teismai yra bendrosios kompetencijos teismai, nagrinėjantys civilines, baudžiamąsias ir administracinių nusižengimų bylas, Lietuvos apeliacinis teismas yra bendrosios kompetencijos teismas, nagrinėjantis civilines ir baudžiamąsias bylas. Bendrosios kompetencijos teismas, nagrinėdamas civilinę bylą, kartu gali nuspręsti ir dėl individualaus administracinio akto teisėtumo.“

4 dalis – „Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ir Regionų administracinis teismas yra specializuoti teismai, nagrinėjantys bylas dėl ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių.“

5.5. Darbo kodekso (toliau – DK) 231 straipsnio „Darbo ginčo nagrinėjimas teisme“ 1 dalis – „Darbo ginčo šaliai nesutinkant su darbo ginčų komisijos sprendimu, taip pat darbo ginčų komisijai priėmus sprendimą atsisakyti atnaujinti praleistą terminą kreiptis į darbo ginčų komisiją su prašymu išnagrinėti darbo ginčą dėl teisės, darbo ginčo šalis per vieną mėnesį nuo darbo ginčų komisijos sprendimo priėmimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatomis.“

5.6. Civilinio proceso kodekso (toliau – CPK)

1 straipsnio „Civilinio proceso įstatymai“:

1 dalis – „Šis Kodeksas nustato civilinių, darbo, [...] bylų nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo bei vykdymo, [...], nagrinėjimo tvarką. Darbo, [...] bylos nagrinėjamos pagal šio Kodekso taisykles, išskyrus išimtis, kurias nustato kiti Lietuvos Respublikos įstatymai.“

36 straipsnio „Bylų rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimų sprendimas“:

2 dalis – „Bylos rūšinį teisingumą bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui lemia teisinio santykio, iš kurio kilo ginčas, pobūdis. [...]“

6. Kiti teisės aktai

6.1. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Prašymų nagrinėjimo taisyklės):*

35 punktas – „Prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją.“

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: [...]“

47 punktas – „Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

6.2. *Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostaty, patvirtintų socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. A1-316 (toliau – Nuostatai):*

8 punktas – „Valstybinė darbo inspekcija:[...]; 8.3. taip pat atlieka šias funkcijas: 8.3.1. tiria prašymus bei skundus Valstybinės darbo inspekcijos kompetencijai priskirtais klausimais, užtikrina pareiškėjų konfidencialumą:[...]; 8.3.15. organizuoja darbo ginčų komisijų darbą; [...]“

31 punktas – „Valstybinei darbo inspekcijai vadovauja vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius, kurį priima į pareigas ir atleidžia iš jų socialinės apsaugos ir darbo ministras. Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas socialinės apsaugos ir darbo ministrui.“

32 punktas – „Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius: [...]; 32.11. nagrinėja piliečių ir asmenų prašymus bei skundus dėl personalo veiksmų ir jų priimtų sprendimų teisėtumo; [...]“

6.3. *Darbo ginčų komisijos darbo reglamento, patvirtinto socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. A1-344 (toliau – Darbo reglamentas):*

3 punktas – „Komisija, priimdama sprendimus, yra savarankiška ir nepriklausoma.“

18 punktas – „Sprendimai priimami Darbo kodekso 228 straipsnyje nustatyta tvarka.“

19 punktas – „Sprendime įrašomi šie duomenys: [...]; 19.8. sprendimo apskundimo tvarkos paaiškinimas ir apskundimo termino nurodymas. [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

7. *Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – KT) 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas:* „pagal Konstituciją valstybės tarnybos sistemos, valdžios įstaigų darbas turi būti organizuotas taip, kad į valdžios įstaigas, valstybės tarnautojus kreipėsi žmonės nepatirtų savivalės, piktnaudžiavimo, biurokratizmo, kad jų reikalai būtų nagrinėjami ir sprendžiami nevilkinant; valstybės tarnybos prieinamumo žmonėms reikalavimas sietinas ir su valstybės tarnybos, kaip sistemos, darna (taigi ir su būtinumu užtikrinti valstybės tarnybos sistemos vieningumą); neleistina, kad valstybės ir savivaldybių įstaigų darbas būtų organizuotas taip, kad į valstybės ar savivaldybės instituciją, valstybės tarnautoją tam tikru reikalu kreipėsis asmuo būtų priverstas dar kartą kreiptis tuo pačiu reikalu dėl to, kad po pirmojo kreipimosi, nors šis ir buvo pagrįstas ir atitiko visus teisės aktuose nustatytus reikalavimus (įskaitant procedūrinius), šio reikalo nagrinėjimas nebuvo inicijuotas.“

8. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika (LVAT formuoja vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus, į LVAT sprendimuose ir nutartyse esančius įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo išaiškinimus atsižvelgia valstybės ir kitos institucijos, taip pat kiti asmenys, taikydami tuos pačius įstatymus ir kitus teisės aktus; Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 31 straipsnio „Vyriausiojo administracinio teismo kompetencija“ 2 ir 3 dalys):*

2004 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁵-266/2004 – „Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pripažįstama, jog aplinkybė, kad skundžiamame sprendime nebuvo tiesiogiai nurodyta ir išaiškinta jo apskundimo galimybė, nebuvo nurodyti įstatymo numatyti apskundimo terminai atskirais atvejais (atsižvelgiant į ginčijamo administracinio akto apskundimo tvarkos bei terminų teisinio reglamentavimo specifiką) gali būti vertinama kaip priežastis, objektyviai sukliudžiusi pareiškėjui laiku realizuoti teisę kreiptis į teismą. Be to, administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas nesuderinamas su geru viešuoju administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į teismą.“

2008 m. rugpjūčio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS¹⁴⁶-423/2008) – „Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio, nustatančio individualaus administracinio akto bendruosius reikalavimus, 2 dalyje nurodyta, jog individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka. Viešojo administravimo subjekto priimtame individualiame administraciniame akte įrašyta bendro pobūdžio nuoroda į atitinkamą įstatymą, kuriame nustatyta sprendimo apskundimo tvarka, nelaikytina tinkamu Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalies reikalavimų vykdymu. Įstatymo reikalavimas, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka, nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas. Administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas tinkamai nesiderina su geru viešuoju administravimu bei Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją ar teismą. [...].“

2014 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-261-610-14 – „[...] viešojo administravimo subjektas, bet kokių būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytu būdu. [...].“

2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015 – „Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Taip pat šis principas suponuoja viešojo administravimo subjekto pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2012 m. spalio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012; 2013 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-708/2013; 2015 m. gegužės 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1316-756/2015).“

9. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gruodžio 8 d. „Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos dėl darbo teisės normų, reglamentuojančių darbo sutarties pasibaigimą ir individualių darbo ginčų dėl teisės nagrinėjimą, apžvalga Nr. AC-55-1. Teismų praktika. 2021, 55, p. 588-644“:

„Civilinė individualaus darbo ginčo dėl teisės byla pirmosios instancijos teisme nagrinėjama vadovaujantis CPK I dalies „Bendrosios nuostatos“ (1–175-2 straipsniai), II dalies „Procesas pirmosios instancijos teisme“ (176–300 straipsniai) ir IV dalies „Atskirų kategorijų bylų nagrinėjimo ypatumai“ XX skyriaus „Darbo bylų nagrinėjimo ypatumai“ (410–418 straipsniai) normomis.“

Tyrimo išvados

10. Apibendrinus Skunde Seimo kontrolierei aprašytas aplinkybes nustatyta, kad Pareiškėja, gavusi DGK sprendimą, 2025 m. vasario 14 d. kreipėsi į VDI dėl papildomų paaiškinimų (informacijos). Skundu Seimo kontrolierei Pareiškėja skundžiasi tuo, jog VDI, atsakydama 2025 m. vasario 20 d. raštu į jos prašymą, nepateikė prašomos informacijos, t. y. nenurodė teismo, kuriam ji gali pareikšti ieškinį, jeigu nesutinka su DGK sprendimu, pavadinimo, adreso, taip pat nepasisakė dėl Pareiškėjos prašymo „skaityti 1 mėn. terminą [apskundimui] nuo datos, kada Jūs atsiųsite mano prašomą informaciją.“

11. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinta, kad „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“. Iš šio konstitucinio imperatyvo „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“ kildinamas gero administravimo principas. Šis principas yra teisinės sistemos pamatinis principas, viešojo sektoriaus subjektai yra saistomi jo reikalavimų. Gero administravimo principas yra labai platus, be kita ko, reiškiantis, kad valdžios įstaigos turi pareigą imtis aktyvių veiksmų, padėti, reikalus tvarkyti teisingai, per kiek įmanoma trumpesnę laiką, elgtis atidžiai, apdairiai, rūpestingai, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų, kad suinteresuotam asmeniui būtų pateikta objektyvi ir teisinga informacija jį dominančiu klausimu ir pan.

VAĮ nustato reikalavimą viešojo administravimo subjektams laikytis išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Į prašymus atsakoma pagal kompetenciją atsižvelgus į prašymo turinį (pažymos 6.1 papunktis). Administraciniame sprendime tiksliai bei aiškiai turi būti išdėstyta, ko prašė asmuo, koks sprendimas priimtinas tokio prašymo atžvilgiu, kokių faktinių aplinkybių pagrindu bei teisiniu reguliavimu kreipimasis tenkintinas arba atmetinas. Gero administravimo principas suponuoja viešojo administravimo subjekto pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu.

12. Vadovaujantis Nuostatais, VDI tiria asmenų prašymus bei skundus VDI kompetencijai priskirtais klausimais, organizuoja darbo ginčų komisijų darbą. Šiuo tyrimu nustatyta, kad VDI Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyrius į Pareiškėjos 2025 m. vasario 14 d. prašymą pateikti informaciją dėl DGK sprendimo apskundimo (nurodyti teismo pavadinimą, kuriam Pareiškėja turi teisę apskusti DGK sprendimą, teismo adresą) atsakymą pateikė 2025 m. vasario 20 d. VDI 2025 m. vasario 20 d. atsakymas Pareiškėjai laikytinas administraciniu sprendimu dėl prašymo.

Atsakyme Pareiškėjai buvo paaiškinta, kokių teisės aktų nuostatomis vadovaujamosi nagrinėjant darbo ginčus (pažymos 4.2 papunktis). Pareiškėjai, be kita ko, paaiškinta ta pati informacija, kaip ir DGK sprendime: „[...] darbo ginčo šaliai nesutinkant su DGK sprendimu, darbo ginčo šalis per vieną mėnesį nuo DGK sprendimo priėmimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, vadovaudamasi CPK nuostatomis, [...]. Apibendrinant išdėstyta, informuojame, kad ginčo šalis, nesutinkanti su DGK priimtu sprendimu, turi teisę dėl ginčo išsprendimo kreiptis tiesiogiai į teismą (ne per DGK, VDI ar kitas institucijas)“, tačiau į konkretų Pareiškėjos prašymą neatsakyta, t. y. nenurodytas nei teismo, kuriam Pareiškėja, nesutikdama su DGK sprendimu, gali pateikti ieškinį, pavadinimas, nei adresas, nepaaiškintos CPK (pažymos 5.6 papunktis) nuostatos, reglamentuojančios darbo bylų nagrinėjimo rūšinį teisingumą (pvz., nagrinėjamos bendrosios kompetencijos ar administraciniame teisme), o taip pat nenurodyti motyvai, dėl kurių VDI negalėtų nurodyti prašomų duomenų, nepasisakyta dėl Pareiškėjos prašymo DGK sprendimo apskundimo terminą (1 mėn.) skaičiuoti nuo VDI pateikto atsakymo. Taigi, VDI 2025 m. vasario 20 d. atsakymas neatitinka prašymo turinio, todėl jis nelaikytinas tinkamu ir išsamiu.

13. VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje nustatyti reikalavimai administraciniam sprendimui, be kita ko, vienas iš jų, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką.

Prašymų nagrinėjimo taisyklių 47 punkte yra aiškiai nurodyta, jog atsakyme į prašymą ar skundą asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant konkrečios institucijos, kuriai gali būti paduotas skundas, pavadinimą ir adresą, taip pat terminą, per kurį gali būti pateiktas skundas. LVAT nuosekliai laikosi praktikos, jog aplinkybė, kad administraciniame sprendime nebuvo tiesiogiai nurodyta ir išaiškinta jo apskundimo galimybė, nebuvo nurodyti įstatymo numatyti apskundimo terminai, atskirais atvejais gali būti vertinama kaip priežastis, objektyviai sukliudžiusi pareiškėjui laiku realizuoti teisę kreiptis į teismą. Taigi, administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją ar teismą, todėl tai nesuderinama su geru viešojo administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

VDI atsakymas į Pareiškėjos 2025 m. vasario 14 d. prašymą laikytinas administraciniu sprendimu dėl prašymo, jame turėjo būti nurodyta apskundimo tvarka. Viešojo administravimo subjekto veikla (šiuo atveju, VDI prašymo išnagrinėjimas, atsakymo į prašymą pateikimas) priimant administracinius sprendimus priskiriama viešojo administravimo sričiai. VDI Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyrius 2025 m. vasario 20 d. rašte apskundimo tvarkos (nei institucijos, kur Pareiškėja gali apskusti administracinį sprendimą (VDI 2025 m. vasario 20 d. atsakymą), nei termino, per kurį skundžiamas administracinis sprendimas) nenurodė, o tai neatitinka gero viešojo administravimo principo. Taigi, VDI, nenurodžiusi atsakymo apskundimo tvarkos, pažeidė VAĮ, Prašymų nagrinėjimo taisyklių nuostatas.

14. Viešojo administravimo veikla yra realaus valstybės bendravimo ir bendradarbiavimo su jos gyventojais bei kitais suinteresuotais asmenimis atspindys. Todėl viešasis administravimas daro tiesioginę įtaką gyventojų ir kitų suinteresuotų asmenų požiūriui į valstybę, lemia pasitikėjimą ja, formuoja aktyvią ir sąmoningą visuomenę.

Atsižvelgus į pirmiau nurodytas aplinkybes darytina išvada, kad VDI veiksmai, nagrinėjant Pareiškėjos 2025 m. vasario 14 d. prašymą ir teikiant 2025 m. vasario 20 d. atsakymą, neatitiko VAĮ nuostatų ir gero administravimo principo reikalavimų, todėl Skundas pripažintinas pagrįstu.

Vadovaujantis VDI, Nuostatais (pažymos 5.3, 6.2 papunkčiai), VDI vadovauja vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius, todėl jam teiktina rekomendacija, susijusi su administravimo gerinimu VDI.

15. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodeksu (toliau – DK), DGK darbo reglamentu, DGK, priimdama sprendimus, yra savarankiška ir nepriklausoma. DGK sprendime, priimtame dėl darbo ginčo, privalo būti paaiškinta DGK sprendimo apskundimo tvarka ir nurodytas apskundimo terminas (pažymos 6.3 papunktis).

Šiuo tyrimu nustatyta, kad DGK 2025 m. sausio 15 d. sprendime yra paaiškinta sprendimo apskundimo tvarka iš esmės pakartojant DK 231 straipsnio 1 dalies nuostatas („Darbo ginčo šaliai nesutinkant su darbo ginčų komisijos sprendimu, darbo ginčo šalis per vieną mėnesį nuo darbo ginčų komisijos sprendimo priėmimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatomis“), taip pat nurodyta, kad DGK sprendimas nėra apeliacijos ar sprendimo peržiūros dalykas, nurodytas apskundimo terminas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, pagal TĮ, teismų sistemą sudaro bendrosios kompetencijos ir specializuoti teismai. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, apygardų ir apylinkių teismai yra bendrosios kompetencijos teismai, nagrinėjantys civilines (įskaitant darbo), baudžiamąsias ir administracinių nusizengimų bylas, Lietuvos apeliacinis teismas yra bendrosios kompetencijos teismas, nagrinėjantis civilines ir baudžiamąsias bylas. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ir Regionų administracinis teismas yra specializuoti teismai, nagrinėjantys bylas dėl ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių.

Nagrinėjamu atveju tai, kad DGK sprendime ir VDI atsakyme dėl DGK sprendimo apskundimo buvo nurodytos tik abstrakčios teisės aktų nuostatos (nurodytas tik bendrinis terminas „teisme“, pažymėta, kad „vadovaujantis Civilinio proceso kodekso nuostatomis“, ir pateikta nuoroda į DK),

nelaikytina tikslu apskundimo tvarkos paaiškinimu, nes asmeniui, neturinčiam teisinių žinių, gali būti neaišku, kokiam teismui – bendrosios kompetencijos (apylinkės, apygardos ar kita) ar specializuotiems teismams gali būti pateiktas ieškinys. Pažymėtina ir tai, kad pagal Civilinio proceso kodekso 411 straipsnį „darbuotojo ieškinys darbo bylose gali būti paduodamas pagal bendrąsias teisingumo taisykles arba pagal vietą, kurioje darbas yra dirbamas, buvo dirbamas ar turėjo būti dirbamas“. Tokią informaciją, be kita ko, pats asmuo ne visada gali išsiaiškinti, todėl gali prireikti kreiptis į teisinės paslaugas teikiančius asmenis, advokatus arba, kaip šiuo tiriamu atveju, kreiptis į VDI dėl informacijos suteikimo (paaiškinimo).

Seimo kontrolierės nuomone, VDI ir DGK, kaip valdžios institucijos, veiklai taikytinas bendrasis – gero administravimo principas, kurio esmė atskleidžiama KT, LVAT praktikoje (pažymos 7, 8 papunkčiai), ir kuris suponuoja pareigą institucijos (šiuo atveju – VDI, DGK) priimtame sprendime nurodyti tokią informaciją, iš kurios be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, poįstatyminių teisės aktų) ir laiko sąnaudų asmeniui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų aišku, kokiai institucijai, nurodant tikslų pavadinimą ir adresą, bei per kokį terminą gali būti paduotas skundas, ieškinys, jeigu asmuo nesutinka su VDI, DGK sprendimu. Gero administravimo principas reiškia ir tai, kad sprendime pateikiama informacija turi būti pakankama, kad dėl jos paaiškinimo nebereikėtų papildomai (pakartotinai) kreiptis.

Seimo kontrolierė pažymi, kad apskundimo tvarkos neišaiškinimas (netinkamas išaiškinimas) nedera su Konstitucijoje įtvirtintu principu, jog valdžios įstaigos tarnauja žmonėms bei gero administravimo principu. Kadangi VDI organizuoja VDI, DGK darbą, valstybinis darbo inspektorius skiria DGK pirmininką, narius, todėl siūlytina, vadovaujantis gero administravimo principu, pateikti Pareiškėjai tinkamą VDI atsakymą į prašymą, bei ateityje DGK sprendimuose nurodyti išsamesnę, aiškesnę ieškinio teismui padavimo tvarką.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundą dėl Valstybinės darbo inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

17. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8, 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė *valstybiniam darbo inspektoriumi* rekomenduoja:

17.1. pateikti Pareiškėjai informaciją, kuriame teisme ji gali pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo.

17.2. imtis teisinių ir (ar) organizacinių priemonių, kad ateityje VDI darbuotojai, nagrinėdami asmenų prašymus ir skundus, veiktų apdairiai, rūpestingai, laikytųsi teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių prašymų nagrinėjimo tvarką, įskaitant išsamumo principo reikalavimus, t. y. asmenų prašymus, skundus nagrinėtų pagal jų turinį, pateiktų atsakymus į visus asmenų pateikiamus klausimus, tinkamai nurodytų atsakymų (administracinių sprendimų) apskundimo tvarką.

17.3. atkreipti dėmesį į pažymos 16 punkte pateiktas išvadas ir informuoti, kokių teisinių, organizacinių priemonių bus imtasi, kad vadovaujantis gero administravimo principu, DGK sprendimuose būtų nurodoma išsami, aiški ieškinio teismui padavimo tvarka (nurodant institucijos pavadinimą, adresą, terminą ir kita).

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama

nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti Pareiškėją ir Seimo kontrolierę (rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolierei pateikti per E. pristatymo informacinę sistemą ar el. p. ombuds@lrski.lt).

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė